

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบอุปลักษณ์ความรักในบทเพลงยอดนิยม

ภาษาจีนและภาษาไทย

A Comparative Study of Love Metaphors in Chinese and Thai Popular Songs

ภาณุเดช จริยฐิตินันท์^{1*}

¹สาขาวิชาภาษาศาสตร์และนิรุกติศาสตร์จีน, คณะอักษรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเฮย์หลงเจียง
นครฮาร์บิน, มณฑลเฮย์หลงเจียง, สาธารณรัฐประชาชนจีน

Phanudet Jariyathitinant¹

¹Chinese Linguistics and Philology, Literature College, Heilongjiang University, Harbin, Heilongjiang Province, P.R. China.

✉: kuwenwong@gmail.com

(*Author Corresponding Email)

Received: 09 January 2026; Revised: 26 January 2026; Accepted: 10 February 2026

© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ของความรักในบทเพลงร่วมสมัยภาษาจีนและภาษาไทย โดยอาศัยกรอบภาษาศาสตร์ปริชานและทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ ซึ่งมองว่าอุปลักษณ์เป็นกลไกพื้นฐานของการรับรู้ที่ช่วยให้มนุษย์สามารถทำความเข้าใจมนทัศน์นามธรรมผ่านประสบการณ์รูปธรรม ข้อมูลวิจัยได้จากบทเพลงยอดนิยมตามการจัดอันดับของ Apple Music ประจำปี พ.ศ. 2567 จำนวนภาษาละ 100 เพลง โดยคัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่ใช้ภาษาจีนหรือภาษาไทยเป็นภาษาหลักและมีการปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรักเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์และการเปรียบเทียบข้ามภาษาพบว่า อุปลักษณ์ความรักสามารถจำแนกได้ทั้งหมด 10 หมวด โดยมี 7 หมวดที่ปรากฏร่วมกันในทั้งสองภาษา ได้แก่ ความรักในฐานะมนุษย์หรือสถานะทางสังคม ร่างกาย พืช อาหาร ธรรมชาติ สิ่งเหนือธรรมชาติ และการเดินทาง ขณะเดียวกันยังพบอุปลักษณ์อีก 3 หมวดที่ปรากฏเฉพาะในเนื้อเพลงภาษาจีน ได้แก่ อุปลักษณ์สัตว์ อุปลักษณ์ภาษา และ อุปลักษณ์การพนัน ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นทั้งลักษณะร่วมเชิงมนทัศน์ในระดับสากลและความแตกต่างเชิงวัฒนธรรมในการอธิบายประสบการณ์ความรักของผู้ใช้ภาษา อีกทั้งยังมีคุณค่าในการสนับสนุนการศึกษาด้านภาษาศาสตร์ปริชาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนและภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ รวมถึงการแปลระหว่างสองภาษาได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : ภาษาศาสตร์ปริชาน, อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ของความรัก, ภาษาจีนและภาษาไทย

Abstract

This article aims to examine and compare conceptual metaphors of love in contemporary Chinese and Thai popular songs within the framework of cognitive linguistics and conceptual metaphor theory, which conceptualizes metaphor as a fundamental cognitive mechanism enabling humans to understand abstract concepts through concrete experience. The research data consist of 100 top-ranked popular songs in each language from the 2024 Apple

Music charts. Only songs that primarily use Chinese or Thai and contain metaphorical expressions related to love were selected for analysis. The results of the analysis and cross-linguistic comparison indicate that love metaphors can be classified into ten categories. Seven categories are shared by both languages, namely love as a human or social role, the body, plants, food, nature, the supernatural, and a journey. In contrast, three categories - animal metaphors, language metaphors, and gambling metaphors - are found exclusively in Chinese song lyrics. These findings reveal both universal conceptual commonalities and culture-specific differences in the metaphorical conceptualization of love across the two languages. Moreover, the study contributes to research in cognitive linguistics and offers practical implications for teaching Chinese and Thai as foreign languages, as well as for translation between the two languages.

Keywords: Cognitive linguistics, conceptual metaphors of love, Chinese and Thai languages

1. บทนำ

แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานมองว่า ภาษาเป็นภาพสะท้อนระบบความคิดและมโนทัศน์ของมนุษย์ โดยอุป
ลักษณะได้เป็นเพียงกลวิธีเชิงวรรณศิลป์ หากแต่เป็นกระบวนการทางปริชานที่มนุษย์ใช้ถ่ายทอดความหมายจากแ
วงความหมายต้นทางซึ่งเป็นรูปธรรมไปสู่แวดวงความหมายปลายทางที่เป็นนามธรรม เพื่อสร้างและจัดระเบียบม
ทัศน์เกี่ยวกับโลกและประสบการณ์ของตน (ซัชวดี ศรีลัมพ์, 2548; ภาณุเดช จริยจิตินันท์, 2568; ภัทรา พิเชษฐศิลป์,
2564) หนึ่งในมโนทัศน์ที่มีความซับซ้อนและมีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์คือ “ความรัก” ซึ่งถูกมองว่าเป็นทั้ง
อารมณ์พื้นฐานและแนวคิดนามธรรมที่งดงาม ลึกซึ้ง และเป็นความปรารถนาพื้นฐานตลอดช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล
โดยมิได้ดำรงอยู่เพียงในฐานะอารมณ์ชั่วขณะ หากแต่แทรกซึมอยู่ในประสบการณ์ชีวิต ความสัมพันธ์ และจิตสำนึก
ของมนุษย์ในทุกสังคม (Liang, 2020; Wei, 2016; Yue, 2009) ด้วยเหตุที่ความรักเป็นนามธรรมและยากต่อการ
อธิบาย มนุษย์จึงมักใช้อุปลักษณะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและทำความเข้าใจอารมณ์รัก ผ่านสิ่งที่จับต้องได้และ
คุ้นเคย เช่น วัตถุ พืช อาหาร หรือประสบการณ์ทางกายภาพ (ปาไลตา ผลประดับเพชร, 2560; สีนินาฏ วัฒนสุข,
2549) งานวิจัยด้านอุปลักษณะความรักจึงชี้ให้เห็นทั้งรูปแบบอุปลักษณะร่วมที่สะท้อนประสบการณ์ทางกายและ
อารมณ์ร่วมกันของมนุษย์ และลักษณะเฉพาะที่เกิดจากบริบททางภาษา สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
(Nguyen, 2013; Wei, 2016) อย่างไรก็ตาม การศึกษามโนอุปลักษณะความรักในเนื้อเพลงภาษาจีนและภาษาไทยร่วม
สมัยในเชิงเปรียบเทียบ โดยอาศัยกรอบทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานและอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์อย่างเป็นระบบ ยังมี
จำนวนจำกัด บทความนี้จะมุ่งวิเคราะห์มโนอุปลักษณะความรักในบทเพลงภาษาจีนและภาษาไทยในเพลงยอดนิยม
ประจำปี 2567 เพื่ออธิบายทั้งลักษณะร่วมเชิงสากลและลักษณะเฉพาะเชิงวัฒนธรรม อันสะท้อนความสัมพันธ์
ระหว่างภาษา ความคิด และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาในสองสังคม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบอุปลักษณะความรักในภาษาจีนและภาษาไทยจากตัวอย่างที่พบในเนื้อเพลง
ที่ได้รับความนิยมสูงสุดประจำปี 2567 จากการจัดอันดับของ Apple Music ในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่และ
ประเทศไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านอุปถัมภ์ความรัก รวมทั้งงานวิจัยที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย

3.2 การสำรวจข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การบัญญัติความหมายของคำศัพท์และหลักเกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีน

3.2.1 ข้อมูลภาษาจีนได้จากเพลงยอดนิยมประจำปี 2567 ตามการจัดอันดับของ Apple Music (ประเทศจีนแผ่นดินใหญ่) สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2568 (Apple Music, 2024a) รวบรวมเนื้อเพลงจากเว็บไซต์ QQ Music จำนวน 100 เพลง แบ่งเป็นภาษาจีน 93 เพลง ภาษาอังกฤษ 4 เพลง และภาษาเกาหลี 3 เพลง จากนั้นคัดเลือกเฉพาะเพลงที่ใช้ภาษาจีนเป็นหลักเพื่อนำมาวิเคราะห์อุปถัมภ์เชิงมนโฑทัศน์ด้านความรัก

3.2.2 ข้อมูลภาษาไทยได้จากเพลงยอดนิยมประจำปี 2567 ตามการจัดอันดับของ Apple Music (ประเทศไทย) สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2568 (Apple Music, 2024b) รวบรวมเนื้อเพลงจากเว็บไซต์ Kapook และ Siamzone จำนวน 100 เพลง แบ่งเป็นภาษาไทย 67 เพลง ภาษาอังกฤษ 24 เพลง และภาษาเกาหลี 9 เพลง จากนั้นคัดเลือกเฉพาะเพลงที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักเพื่อนำมาวิเคราะห์อุปถัมภ์เชิงมนโฑทัศน์ด้านความรัก

3.2.3 การบัญญัติความหมายของคำศัพท์และหลักเกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีน

งานวิจัยฉบับนี้กำหนดความหมายของคำศัพท์ทั้งตามรูปคำและตามพจนานุกรม โดยอ้างอิงพจนานุกรมจำนวน 4 เล่ม และหลักเกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนด้วยอักษรวิธียุคใหม่ 1 เล่ม ได้แก่ ภาษาจีนใช้ พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่ (ฉบับพิมพ์หนังสือด้วย) (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2546), พจนานุกรมไทย-จีน ฉบับสมบูรณ์ทันสมัย (ชีวชีววัน, 2563) และ พจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับสมบูรณ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 (Mei, 2017) เป็นแหล่งอ้างอิงในการกำหนดความหมายของคำ ส่วนภาษาไทยใช้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป.) เป็นแหล่งอ้างอิงหลัก สำหรับการถ่ายถอดเสียงคำภาษาจีน ยึดตามเกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธียุคใหม่ (สำนักนายกรัฐมนตรียุคใหม่, 2543)

3.3 การคัดเลือกข้อมูล

3.3.1 การคัดเลือกเนื้อเพลง

คัดเลือกเฉพาะเพลงที่มีเนื้อร้องซึ่งใช้ภาษาจีนหรือภาษาไทยเป็นภาษาหลักและมีการปรากฏของถ้อยคำอุปถัมภ์ความรักในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงอุปถัมภ์เชิงมนโฑทัศน์

3.3.2 การจัดการเนื้อเพลงที่มีภาษาต่างประเทศแทรก

กรณีเนื้อเพลงมีคำ วลี หรือประโยคภาษาต่างประเทศอื่นๆ เข้าแทรก จะพิจารณาเฉพาะกรณีที่ไม่กระทบต่อการตีความอุปถัมภ์ความรักซึ่งสะท้อนผ่านภาษาจีนหรือภาษาไทย อันเป็นภาษาหลักของการวิเคราะห์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากคัดเลือกประโยคตัวอย่างจากบทเพลงภาษาจีนและภาษาไทยแล้ว ข้อมูลจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อระบุแนวคิดอุปถัมภ์เชิงมนโฑทัศน์เกี่ยวกับความรัก โดยจำแนกประเภทรูปแบบอุปถัมภ์และอธิบายการสร้างความหมายตามกรอบทฤษฎีอุปถัมภ์เชิงมนโฑทัศน์ จากนั้นจึงเปรียบเทียบลักษณะร่วมและความ

แตกต่างของอุปลักษณ์ความรักในทั้งสองภาษา เพื่อทำความเข้าใจลักษณะเฉพาะทางภาษาและวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านบทเพลง

3.5 การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาในสองภาษาและระบุลักษณะร่วมกับความแตกต่างที่สะท้อนบริบทเฉพาะของแต่ละภาษาแล้ว ผลดังกล่าวจะถูกนำไปวิเคราะห์เชื่อมโยงกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นฐานในการเสนอแนวทางการศึกษาต่อยอดในอนาคต

4. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์อุปลักษณ์ความรักในบทเพลงยอดนิยมภาษาจีนและภาษาไทยในงานวิจัยนี้ พบว่าแนวคิด “ความรัก” ถูกทำให้เป็นรูปธรรมผ่านกรอบมโนทัศน์ที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคย และเมื่อนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบระหว่างภาษา สามารถจำแนกอุปลักษณ์ที่ปรากฏได้ทั้งหมด 10 หมวด ดังต่อไปนี้

1. อุปลักษณ์มนุษย์และสถานะทางสังคมในความรัก

อุปลักษณ์ประเภทนี้สะท้อนการที่ผู้ใช้ภาษาอาศัยบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เช่น เพื่อน น้อง หรือบุคคลผู้กระทำ มาเป็นกรอบในการทำความเข้าใจและอธิบายสภาวะความรักที่เป็นนามธรรม ทำให้ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ถูกทำให้เป็นรูปธรรมผ่านประสบการณ์ทางสังคมที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) 不用抉择 我会自动变朋友 (《明明就》周杰伦)

ไม่ต้องตัดสินใจอะไรทั้งนั้น ฉันจะกลายเป็นเพื่อนโดยอัตโนมัติเอง (ก็ชัดเจนอยู่แล้ว – โจวเจี๋ยหลุน)

2) 我没有说谎 是爱情说谎 它带你来骗我说 渴望的有可能有希望 我没有说谎 (《说谎》林宥嘉)

ฉันไม่ได้โกหก เป็นความรักต่างหากที่โกหก มันพาเธอมาหลอกฉัน บอกฉันว่า “ความปรารถนานั้น...อาจมีความหวัง” ฉันไม่ได้โกหก (โกหก – หลินไฉ่วจียา)

3) เธอบอกว่าฉันเป็นน้องชาย น่ารักแบบน้องชาย เธอบอกเราไปกันไม่ได้ (แค่น้องชาย - บัส 7)

4) อยู่ในทุกช่วงเวลา อยู่ในทุกคราที่เธอเหงาใจ อยู่เป็นเพื่อนคอยปลอบ ทุกยามเมื่อเธอหวั่นไหว (นิโคติน – เมอร์)

ตัวอย่างที่ (1)–(4) แสดงให้เห็นการใช้องค์ประกอบของมนุษย์เป็นกรอบในการอธิบายความรักอย่างชัดเจน โดยในตัวอย่าง (1) และ (4) ผู้พูดนิยามตนเองว่าเป็น “เพื่อน” ซึ่งสื่อถึงการอยู่เคียงข้างและการให้การสนับสนุนตามบทบาทของมนุษย์ ขณะที่ตัวอย่าง (2) ทำให้ “ความรัก” มีสถานะเสมือนบุคคลที่สามารถโกหกได้ ส่งผลให้มโนทัศน์ความรักมีลักษณะของผู้กระทำที่มีเจตนา ส่วนตัวอย่าง (3) การถูกจัดให้อยู่ในสถานะ “น้องชาย” สะท้อนการกำหนดกรอบความสัมพันธ์ที่ไม่อยู่ในมิติของความรักเชิงคู่สาว โดยอาศัยลำดับสถานะทางสังคมของมนุษย์เป็นฐานในการตีความ ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นการใช้แบบแผนและบทบาทของมนุษย์ในการทำให้สภาวะความรักถูกอธิบายอย่างเป็นรูปธรรมผ่านประสบการณ์ที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคยในชีวิตประจำวัน

2. อุปลักษณ์ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ในความรัก

อุปลักษณ์ประเภทนี้ใช้ “ร่างกายมนุษย์” และ “อวัยวะ” เป็นวงความหมายต้นทางในการทำความเข้าใจความรักที่เป็นนามธรรม เนื่องจากมนุษย์คุ้นเคยกับร่างกายของตนเองมากที่สุด อวัยวะแต่ละส่วนมีหน้าที่เฉพาะและสัมพันธ์กับประสบการณ์พื้นฐานด้านอารมณ์ เมื่อนำมาใช้เป็นภาพเปรียบเทียบจึงช่วยทำให้ความรู้สึกเกี่ยวกับความรัก เช่น การยึดเหนี่ยว การปล่อย การเจ็บปวด หรือการมอบให้ ถูกทำให้เป็นรูปธรรมและเข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

5) 我离开 将你的手交给下个最爱 (《不该》周杰伦, 张惠妹)

ฉันจากไป แล้วมอบมือของเธอให้กับคนรักคนต่อไป (ไม่ควร – โจวเจี๋ยหลุนและจางฮุยเม่ย)

6) 怎么说出口也不过是分手 (《十年》陈奕迅)

จะพูดออกไปอย่างไร ก็เป็นเพียงแค่บอกเลิก (แยกมือ) เท่านั้น (สิบปี – เฉินอี้ซัน)

7) 谁爱得太自由, 谁过头太远了, 谁要走我的心 (《我怀念的》孙燕姿)

ใครที่รักอย่างอิสระเกินไป ใครที่ก้าวล้ำไปไกลเกินไป ใครที่ต้องการเอาหัวใจของฉันไป (สิ่งที่ฉันโหยหา - ซุนยฺวันจื่อ)

8) เธอยังคิดถึงฉันทุกนาที่รีเปล่า เธอยังจำเรื่องราวในวันวานได้หรือไม่ เธอยังมีใจให้ฉันคนเดียว ยังรอ

ฉันแค่คนเดียว เธอยังคงเป็นเหมือนเดิมอยู่ใช่ไหม ช่วยบอกให้รู้ที (เธอยัง... – โปเตโต้)

9) เธอคือหัวใจ ไม่ว่าจะใครไม่อาจเทียบเท่าเธอ (คู่ชีวิต – ค็อกเทล)

จากตัวอย่างที่ (5) คำว่า “มอบมือ” และตัวอย่างที่ (6) คำว่า “แยกมือ” ซึ่งในภาษาจีนใช้คำว่า “分手 [เฟินโส่ว] แยกกัน; จากกัน” ประกอบด้วยคำสองคำคือ “分 [เฟิน] แบ่ง; แยก” และ “手 [โส่ว] มือ” รวมความหมายตามรูปศัพท์คือ “แยกมือออกจากกัน” ทั้งสองตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ภาษาจีนให้ความสำคัญกับอวัยวะ “มือ” ในฐานะสัญลักษณ์ของความรักและจังหวะความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นการยึดเหนี่ยว การปล่อย หรือการยุติความสัมพันธ์ ทั้งหมดสะท้อนว่ามีมือเป็นตัวกลางถ่ายทอดความผูกพันทางอารมณ์ในวัฒนธรรมจีนอย่างเด่นชัด สำหรับตัวอย่างที่ (7) ในภาษาจีน “心 [ซิน] ใจ” รวมถึงตัวอย่างที่ (8)–(9) ในภาษาไทย ล้วนใช้ “ใจ” หรือ “หัวใจ” เป็นตัวแทนของความรัก อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมจะพบความแตกต่างสำคัญคือ ภาษาจีนมิได้ใช้อวัยวะ “หัวใจ” เพียงอย่างเดียว แต่ยังให้น้ำหนักกับ “มือ” ขณะที่ภาษาไทยใช้ “หัวใจ” เป็นศูนย์กลางหลักในการแสดงออกถึงความรักเกือบทั้งหมด

3. อุปลักษณ์ความรักในกรอบมนทัศน์สัตว์

อุปลักษณ์ความรักในกรอบมนทัศน์สัตว์ใช้ภาพลักษณ์และคุณลักษณะของสัตว์เป็นวงความหมายต้นทางในการถ่ายทอดสภาวะรักที่ซับซ้อน เช่น ความเปราะบาง ความหวาดหวั่น หรือความรักที่ไม่อาจประสานกันได้ แนวคิดนี้ช่วยทำให้ความรักซึ่งเป็นนามธรรมถูกอธิบายผ่านพฤติกรรมและบทบาทของสัตว์ที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

10) 享受过提心吊胆, 才拒绝做爱情待罪的羔羊 (《爱情转移》陈奕迅)

เคยเคยลืมนรสความหวาดหวั่นมาแล้ว จึงปฏิเสธที่จะเป็นลูกแกะที่ต้องรับโทษในความรัก (การโอนย้ายความรัก – เฉินอี้ชวี่น)

11) 海鸟跟鱼相爱只是一场意外 (《珊瑚海》周杰伦, 梁心颐)

นกทะเลกับปลาตกหลุมรักกัน ก็เป็นเพียงเรื่องบังเอิญเท่านั้น (ทะเลปะการัง - โจวเจี๋ยหลุนและเหลียงซินอี)

ตัวอย่างที่ (10) ใช้ภาพ “ลูกแกะที่ต้องรับโทษ” เพื่อสื่อถึงความเปราะบางและการปฏิเสธสถานะที่เสี่ยงต่อการถูกทำร้ายทางอารมณ์ ขณะที่ตัวอย่างที่ (11) ใช้ความแตกต่างระหว่าง “นกทะเล” และ “ปลา” เป็นภาพแทนของความรักที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญและถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขทางธรรมชาติ จากการวิเคราะห์พบว่าอุปสรรคกลุ่มนี้ปรากฏเฉพาะในเพลงภาษาจีน ไม่พบในเพลงภาษาไทยที่ใช้ศึกษา สะท้อนลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมจีนที่ใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์ในการอธิบายประสบการณ์ความรักอย่างลึกซึ้ง

4. อุปสรรคความรักในกรอบมนทัศน์พีช

อุปสรรคความรักในกรอบมนทัศน์พีชใช้องค์ประกอบและวงจรชีวิตของพีชเป็นนวงความหมายต้นทางในการอธิบายความรัก ตั้งแต่การงอกงาม การเติบโต ไปจนถึงการร่วงโรย โดยมองว่าความรักต้องอาศัยการบ่มเพาะ การดูแล และเวลา เช่นเดียวกับพีชที่ต้องได้รับการเอาใจใส่จึงจะงอกงาม ขณะเดียวกัน ความเสื่อมถอยหรือการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ก็สะท้อนผ่านภาพของดอกไม้และใบไม้ที่โรยรา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

12) 这别离被瓶装成秘密 这雏菊美得像诗句 而我在风中等你的消息 (《手写的从前》周杰伦)

การจากลานั้นถูกบรรจุใส่ขวดให้กลายเป็นความลับ เด็ช่ดอกนึ่งดงามราวกับบทกวี ส่วนฉันทรอข่าวของเธออยู่ท่ามกลางสายลม (อดีตที่เขียนด้วยลายมือ - โจวเจี๋ยหลุน)

13) 院子落叶跟我的思念厚厚一叠 (《晴天》朱孝天)

ใบไม้ร่วงบนลานกับความคิดถึงของฉันกองหนาเป็นปึกเดียวกัน (วันฟ้าใส - จูเซี่ยวเทียน)

14) สิ้นหน้าหนาว คงทำให้ใจฉันมีความหวังอีกครั้ง ดอกไม้ข้างในหัวใจฉันไม่เฉาเหมือนวันนั้น ขอให้ไม่
เป็นฉันทถูกเลือกให้ผิดหวังอีกเลย (ผู้ถูกเลือกให้ผิดหวัง (ดอกไม้ฤดูหนาว) - เเรินชรา)

15) ถ้าปล่อยให้คุณไป ไม่รู้จะเป็นยังไง ร่วงหล่นดั่งใบไม้ เมื่อคุณต้องเดินไปไกล (ลมแล้ง - ยูวู)

ตัวอย่างที่ (12) และ (14) ใช้ภาพ “ดอกไม้” ขณะที่ตัวอย่างที่ (13) และ (15) ใช้ภาพ “ใบไม้” เพื่อถ่ายทอดสภาวะความรักในมิติของความหวัง ความมดงาม ความเปราะบาง และการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยต่างใช้องค์ประกอบของพีชเป็นสื่อกลางในการทำให้นามธรรมอย่างความรักถูกอธิบายอย่างเป็นรูปธรรมผ่านประสบการณ์ที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคย

5. อุปสรรคอาหารในความรัก

อุปสรรคอาหารมองว่าความรักสามารถอธิบายผ่านมนทัศน์ของอาหารและรสชาติได้ โดยรสหวาน ขม เปรี้ยว หรือการลืมนรสถูกนำมาใช้แทนประสบการณ์ทางอารมณ์ในความรัก ทั้งความสุข ความผิดหวัง และความเปลี่ยนแปลง ทำให้นามธรรมอย่างความรักถูกถ่ายทอดอย่างเป็นรูปธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

16) 塞纳河畔 左岸的咖啡, 我手一杯 品尝你的美 (《告白气球》周杰伦)

ริมแม่น้ำแซน ร้านกาแฟฝั่งซ้าย ฉันทึกกาแพหนึ่งแก้ว **ชิม**ความงามของเธอ (ลูกโป่งสารภาพรัก – โจวเจี๋ยหลุน)

17) 从那天起, **甜蜜**的很轻易 (《告白气球》周杰伦)
ตั้งแต่นั้น **ความหวาน**ขึ้นก็เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย (ลูกโป่งสารภาพรัก – โจวเจี๋ยหลุน)

18) 我想修炼爱情的**心酸**学会放好以前的渴望 (《修炼爱情》林俊杰)
ฉันอยากฝึกฝนความขมขื่น (ใจเปรี้ยว) ของความรัก เรียนรู้ที่จะวางความปรารถนาเมื่อก่อนให้อยู่
ในที่ที่ควรอยู่ (ฝึกฝนความรัก – หลินจวินเจี๋ย)

19) ก่อนที่เธอต้องไป อยากให้เธอทบทวนมันอีกครั้ง จำได้ไหมในวัน ที่รักของเรานั้นหอม**หวาน**
(Day One - ปัน สรณวรรธ พิชัยธรรรงค์สงคราม)

ตัวอย่างที่ (16) ใช้ “การชิมกาแฟ” เป็นภาพแทนการรับรู้และสัมผัสความงามของคนรัก ขณะที่ตัวอย่างที่ (17) ใช้คำว่า “**甜蜜** [เถียนมี] หวานชื่น” ซึ่งประกอบด้วย “**甜** [เถียน] หวาน” และ “**蜜** [มี] ผึ้ง; หวาน” ความหมายตามรูปศัพท์คือ “หวาน” หรือ “หวานปานน้ำผึ้ง” เพื่อสื่อถึงความสุขและความสมหวังในความรัก ส่วนตัวอย่างที่ (18) ใช้คำว่า “**心酸** [ซินชวน] รันทดใจ” ที่เกิดจาก “**心** [ซิน] ใจ” และ “**酸** [ชวน] กรด; เปรี้ยวเหมือนน้ำส้ม” ความหมายตามรูปศัพท์คือ “ใจที่เปรี้ยว” แทนความขมขื่นและความผิดหวังในความสัมพันธ์ และตัวอย่างที่ (19) ในภาษาไทยใช้คำว่า “หวาน” เพื่อสะท้อนความรักเชิงบวกและความทรงจำอันอบอุ่น เมื่อพิจารณาภาพรวมจะพบว่าภาษาจีนใช้อุปุลักษณะด้านรสชาติและการลิ้มลองอย่างหลากหลาย ทั้งรสหวาน เปรี้ยว และการชิม เพื่อถ่ายทอดมิติทางอารมณ์ของความรัก ขณะที่ภาษาไทยในชุดข้อมูลนี้ใช้อุปุลักษณะ “รสหวาน” เป็นหลักในการสื่อถึงความรักที่สมหวังและอบอุ่น การใช้อุปุลักษณะในทั้งสองภาษาจึงสะท้อนความแตกต่างเชิงภาษาและวัฒนธรรมในการรับรู้ประสบการณ์ความรักของผู้ใช้ภาษา

6. อุปุลักษณะธรรมชาติ

อุปุลักษณะธรรมชาติในความรักอธิบายความรักผ่านปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มนุษย์คุ้นเคย เช่น ฝน ลม ไฟ น้ำ ความร้อน-หนาว และฤดูกาล ซึ่งล้วนสัมพันธ์กับอารมณ์และความรู้สึกของผู้คน จึงถูกใช้เป็นกรอบมโนทัศน์ต้นทางในการสะท้อนสภาวะของความรัก อาทิ ไฟแทนความเร่าร้อน ฝนและน้ำสื่อถึงความอ่อนไหวหรือความเศร้า อากาศหนาวแสดงความเหงาหรือความห่างเหิน ขณะที่ฤดูกาลสะท้อนการเปลี่ยนผ่านของความสัมพันธ์ ทำให้อารมณ์รักที่เป็นนามธรรมถูกถ่ายทอดอย่างเป็นรูปธรรมผ่านประสบการณ์ใกล้ตัวของผู้ใช้ภาษา ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

20) 雨下整夜我的爱溢出就像**雨水** (《晴天》朱孝天)
ฝนตกตลอดทั้งคืน ความรักของฉันเอ่อล้นออกมาราวกับ**น้ำฝน** (วันที่สดใส – จูเซี่ยวเทียน)

21) 我傻傻等待 傻傻等**春暖花开** 等终等于等明等白 等爱情回来 (《手写的从前》周杰伦)
ฉันรออย่างโง่งม รออย่างโง่งมให้**ฤดูใบไม้ผลิ**อากาศอบอุ่นและ**ดอกไม้บาน** รอไปจนสุดท้ายก็
เท่ากับรอความกระจ่าง รอความชัดเจน รอให้ความรักกลับมา (อดีตที่เขียนด้วยลายมือ – โจวเจี๋ยหลุน)

22) 你的世界 一幕幕纷飞 门外的蔷薇 带刺伤人的很直接 过去被翻阅 结局满天的风雪
(《我落泪情绪零碎》周杰伦)

โลกของเธอฉากแล้วฉากล่าปลิวกระจาย กุหลาบริมประตูมีหนามที่ทำให้เจ็บได้อย่างตรงไปตรงมา
อดีตถูกเปิดอ่าน ตอนจบเป็นลมและหิมะเต็มท้องฟ้า (ฉินร้องไห้ อารมณ์แตกกระจาย – โจวเจี๋ย
หลุน)

23) ท่ามกลางหม่ดอกไม้มากมาย ทันใดฝนกลับรังแก เขยิบดวงใจ ฝนร่วงโรยดังรักล่วงเลย ไม่มีรัก
จริงจากใจ จากผู้ใด (เหมือนวิวาท - เจฟ วรกมล ซาเตอร์)

24) สิ้นหน้าหนาว คงทำให้ใจฉันมีความหวังอีกครั้ง ดอกไม้ข้างในหัวใจฉันไม่เฉาเหมือนวันนั้น ขอให้ไม่
เป็นฉัน ผู้ถูกเลือกให้ผิดหวังอีกเลย (ผู้ถูกเลือกให้ผิดหวัง (ดอกไม้ฤดูหนาว) – เจริญรา)

อุปลักษณะธรรมชาติในเพลงจีนและไทยสะท้อนการใช้ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมาอธิบายสภาวะความ
รักอย่างหลากหลาย โดยตัวอย่างที่ (20) และ (23) ใช้ฝนแทนความรักที่เอ่อล้นหรือร่วงโรย ตัวอย่างที่ (21) ใช้
บรรยากาศของฤดูใบไม้ผลิสื่อถึงความหวังและการเริ่มต้นใหม่ ขณะที่ตัวอย่างที่ (22) ใช้ภาพฤดูหนาวแทน
ความเยือกเย็นและความไม่สมหวัง ซึ่งสอดคล้องกับตัวอย่างที่ (24) ในเพลงไทยที่ใช้ “หน้าหนาว” ถ่ายทอด
อารมณ์รักเชิงหม่นเศร้า ทั้งนี้ ภาษาจีนปรากฏการใช้อุปลักษณะฤดูกาลอย่างเป็นระบบ อันสัมพันธ์กับบริบท
ภูมิอากาศแบบสี่ฤดูของจีน (Xia & Zhu, 2023) ขณะที่ภาษาไทยใช้อุปลักษณะธรรมชาติในขอบเขตที่ต่าง
ออกไป ภาพรวมจึงชี้ให้เห็นว่าธรรมชาติทำหน้าที่เป็นกรอบมโนทัศน์สำคัญในการถ่ายทอดสภาวะรักตั้งแต่
ความอบอุ่น ความผันผวน ไปจนถึงการร่วงโรยและการฟื้นคืน

7. อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ

ใช้พลังที่อยู่นอกเหนือกฎธรรมชาติ เช่น โชคชะตา ฟ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นกรอบมโนทัศน์ในการ
อธิบายสภาวะรักที่ไม่อาจอธิบายด้วยเหตุผลทั่วไป ทั้งจีนและไทยได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเรื่องโลกเร้นลับ
จึงมักมองว่าการพบกันและความสัมพันธ์ของคนรักถูกกำกับด้วยพลังบางประการ แนวคิดนี้สะท้อนมโนทัศน์
ร่วมกันว่า ความรักเป็นประสบการณ์ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

25) 放手后爱依然在 雪融了就应该花开 缘若尽了 就不该再重来 (《不该》周杰伦, 张惠
妹)

ปล่อยมือแล้วความรักก็ยังอยู่ หิมะละลายก็สมควรที่ดอกไม้จะบาน ถ้าบุพเพสันนิวาสหมดสิ้นแล้ว
ก็ไม่ควรเริ่มใหม่อีก (ไม่ควร – โจวเจี๋ยหลุน และ จิ่งอู่เม่ย)

26) 我们如果又一次错过 不敢牵起你的手 我会多么寂寞 等待红线来的时候 如果可以
我想和你回到那天相遇 (《如果可以》韦礼安)

ถ้าเราพลาดกันอีกครั้ง ฉันไม่กล้าที่จะจับมือเธอ ฉันจะเดียวดายแค่ไหน รอเวลาที่เส้นด้ายแดงจะ
มาถึง ถ้าทำได้ ฉันอยากกลับไปยังวันที่เราได้พบกัน (ถ้าหากเป็นไปได้ – เหวยหลืออัน)

27) เธอเพียงคนเดียวและเพียงเธอที่เฝ้ารอ ฉันจะขอภาวนาต่อหน้าฟ้าอันแสนไกล นั่นคือฉันจะรักเธอ

ไม่ว่าเป็นเมื่อไรสถานใด ทั้งหัวใจฉันมีเธอเพียงคนเดียว (คูชีวิต – ค็อกเทล)

28) แต่วันหนึ่งฉันผ่านมาพบเธอตรงนั้น ดวงใจ เป็นเดือดเป็นร้อนช่างทรมาณราวกับโดนมนตร์แม่กด
สะกดพลัง นาทีนั้น ฉันรักเธอทันใด (รักแรกพบ - เทพทู คัลเลอร์)

อุปลักษณสิ่งเหนือธรรมชาติในชุดตัวอย่างสะท้อนแนวคิดร่วมของทั้งจีนและไทยว่าความรักมิได้เกิดจากเจตจำนงของมนุษย์เพียงลำพัง หากแต่อยู่ภายใต้อำนาจของพลังที่เหนือธรรมชาติ เช่น โชคชะตา บุปเพสันนิवास ฟ้า หรือมนตรา ตัวอย่างที่ (25) ใช้แนวคิดเรื่อง “บุพเพสันนิวาสสิ้นสุด” เพื่ออธิบายการยุติความสัมพันธ์ ขณะที่ตัวอย่างที่ (26) กล่าวถึง “เส้นด้ายแดง” ซึ่งเป็นความเชื่อในวัฒนธรรมจีนที่เกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้า เช่น เทพเย่วเหล่าหรือพ่อเฒ่าจันทรา ผู้ผูกเส้นด้ายแดงเป็นสัญลักษณ์ของสายสัมพันธ์คู่ชีวิต เชื่อว่าผู้ที่ถูกกำหนดให้รักกันย่อมถูกโชคชะตานำพาให้มาพบกันในที่สุด (Ao, 2024; Cihai Editorial Committee, 2002) ส่วนตัวอย่างที่ (27) และ (28) แสดงบทบาทของฟ้าและมนตราในฐานะพลังที่ดลบันดาลให้ความรักเกิดขึ้นหรือได้รับการค้ำจุน ความสอดคล้องของตัวอย่างเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ทั้งสองวัฒนธรรมต่างมองความรักว่าเป็นประสบการณ์ที่ถูกกำกับด้วยพลังลึกลับ ซึ่งมนุษย์ไม่อาจควบคุมได้อย่างสมบูรณ์

8. อุปลักษณการเดินทางของความรัก

อุปลักษณการเดินทางในความรัก สะท้อนมโนทัศน์ว่าความสัมพันธ์ดำเนินไปเสมือนการเดินทางที่มีจุดเริ่มต้น เส้นทาง อุปสรรค ระยะทาง และปลายทางซึ่งอาจร่วมเดินต่อหรือแยกจากกัน ภาพของการก้าวเดิน การหยุด หรือการเดินทางไปจึงถูกนำมาใช้อธิบายพัฒนาการและการพรากจากในความรักอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในเพลงจีนและไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

29) 总有一个人要**先走** 怀抱既然不能逗留 何不在离开的时候 一边享受一边流泪
(《十年》陈奕迅)

ย่อมต้องมีใครสักคนที่**ต้องจากไปก่อน** ในเมื่ออ้อมกอดไม่อาจรั้งไว้ได้ แล้วเหตุใดไม่ใช้เวลายามจากลา เพลิดเพลินไปพร้อมกับหลังน้ำตา (สิบปี - เฉินอี้ชวี่น)

30) มากแค่ไหนเป็นได้แค่คนสนิท ส่วนหัวใจที่เปิด มันก็ยังคงไม่ปิด อยากบอกให้เธอฟังให้เข้าใจ
ถึงสุดท้ายจะยังงั้น ฉันไม่อยากเห็นเธอ**จากไป** (แค้หนั้น - บัส 5)

ตัวอย่างที่ (29) และ (30) แสดงการใช้อุปลักษณการเดินทางในทั้งภาษาจีนและภาษาไทยอย่างสอดคล้องกัน โดยมองความรักเป็นเส้นทางร่วมที่อาจต้องแยกจากกัน ตัวอย่างที่ (29) สื่อการยอมรับการสิ้นสุดของความสัมพันธ์ผ่านภาพการเดินทางจากไปก่อน ขณะที่ตัวอย่างที่ (30) สะท้อนความพยายามยึดรั้งไม่ให้อีกฝ่ายจากไป ทั้งสองภาษาจึงใช้ประสบการณ์การเคลื่อนที่เป็นกรอบมโนทัศน์ร่วมในการถ่ายทอดการเลิกรา ซึ่งเป็นนามธรรม ให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม

9. อุปลักษณภาษา

อุปลักษณภาษา มองความรักผ่านกรอบของ “ภาษา” โดยเปรียบเทียบความรักเสมือนถ้อยคำหรือสัญญาณที่มีโครงสร้าง ความหมาย และจุดสิ้นสุดได้ งานวิจัยนี้พบอุปลักษณลักษณะนี้เฉพาะในเนื้อเพลงภาษาจีน ไม่

ปรากฏในเนื้อเพลงภาษาไทย สะท้อนบทบาทของภาษาในฐานะสัญลักษณ์ทางอารมณ์ที่เด่นชัดในวัฒนธรรมจีนร่วมสมัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

31) 如果那两个字没有颤抖 我不会发现我难受 怎么说出口 也不过是分手 (《十年》陈奕迅)

ถ้าสองคำนั้นไม่ได้สั่นไหว ฉันก็คงไม่รู้ว่าฉันเจ็บปวด แค่ว่าพูดออกมาอย่างไร สุดท้ายมันก็เป็นเพียงคำว่าเลิกกัน (สิบปี – เฉินอี้ชวี่น)

32) 可惜我们终于来到一个句号 窗外不愿飞的蜂鸟 也在哀悼 城市再也不会听到我们争吵 你会不会少了一点烦恼 (《句号》邓紫棋)

น่าเสียดายที่เรามาถึงจุดจบแล้ว (เครื่องหมายมหัพภาค) นกฮัมมิงเบิร์ดนอกหน้าต่างที่ไม่ยอมบินก็ยังไว้ทุกข์ เมืองนี้จะได้ยินการทะเลาะของเราอีก เธอจะมีความหนักใจน้อยลงไหม (เครื่องหมายมหัพภาค – เต็งจื่อฉี)

ตัวอย่างที่ (31) ใช้ภาพ “สองคำที่สั่นไหว” เพื่อสะท้อนความเจ็บปวดที่แฝงอยู่ในถ้อยคำ โดยคำที่กล่าวถึงคือ “分手 [เฟินโส่ว] แยกกัน; จากกัน” (ที่อธิบายไว้แล้วในตัวอย่างที่ (8)) ทำให้ภาษาเป็นตัวแทนของภาวะอารมณ์ภายใน ขณะที่ตัวอย่างที่ (32) ใช้ “เครื่องหมายมหัพภาค” เป็นภาพแทนการสิ้นสุดความสัมพันธ์ โดยเปรียบเทียบความรักเสมือนหน่วยข้อความที่มีขอบเขตและจุดจบชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดภาษาจีนที่มองการสื่อความหมายเป็นหน่วยที่มีการเริ่มต้นและสิ้นสุดอย่างเป็นระบบ (Lu, 2013) ภาพรวมจึงชี้ว่าภาษาจีนสามารถใช้องค์ประกอบเชิงโครงสร้างทางภาษา เช่น เครื่องหมายวรรคตอน เป็นกรอบมโนทัศน์ในการอธิบายความรักได้โดยตรง ขณะที่ภาษาไทยไม่ปรากฏลักษณะนี้ในชุดข้อมูลที่ศึกษา

10. อุปลักษณะการพนัน

อุปลักษณะการพนันมองความรักผ่านกรอบของ “การเสี่ยงเดิมพัน” ที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน การหุ่่มเท และผลลัพธ์ที่คาดเดาไม่ได้ ทำให้ความรักถูกอธิบายในฐานะการตัดสินใจทางอารมณ์ที่ต้องยอมรับความเสี่ยง ซึ่งอาจนำไปสู่การได้มาทั้งหมดหรือสูญเสียทั้งหมด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

33) 你是我赌上世界的决定 (《如果可以》韦礼安)

เธอคือการตัดสินใจที่ฉันยอมเดิมพันทั้งโลก (ถ้าหากทำได้ – เหวยหลี่อาน)

ตัวอย่างที่ (33) ใช้ภาพของการ “เดิมพัน” เพื่อสื่อว่าความรักคือการเสี่ยงครั้งใหญ่ที่ยอมหุ่่มทุกสิ่งโดยไม่อาจคาดเดาผลลัพธ์ จากชุดข้อมูลที่ศึกษา อุปลักษณะลักษณะนี้พบเฉพาะในเนื้อเพลงภาษาจีน สะท้อนการใช้กรอบของความเสี่ยงและการเดิมพันเพื่ออธิบายความรักอย่างเข้มข้นและเด็ดขาด

จากการวิเคราะห์อุปลักษณะความรักในบทเพลงยอดนิยมภาษาจีนและภาษาไทยในงานวิจัยนี้ พบว่าแนวคิด “ความรัก” ซึ่งเป็นนามธรรม ถูกทำให้เป็นรูปธรรมผ่านกรอบมโนทัศน์ที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคยจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาษา สามารถจำแนกอุปลักษณะที่ปรากฏได้ทั้งหมด 10 หมวด โดยมีทั้งหมดที่พบร่วมกันในสองภาษา ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์และสถานะทางสังคม อุปลักษณะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อุปลักษณะพืช อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะสิ่งเหนือ

ธรรมชาติ และอุปลักษณะการเดินทาง ซึ่งสะท้อนมโนทัศน์ร่วมว่าความรักเกี่ยวข้องกับความผูกพัน การเปลี่ยนแปลง และพลังที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ ขณะเดียวกันยังพบอุปลักษณะบางหมวดที่ปรากฏเฉพาะในบทเพลงภาษาจีน ได้แก่ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะภาษา และอุปลักษณะการพนัน อันสะท้อนลักษณะเฉพาะทางภาษาและวัฒนธรรมในการอธิบายประสบการณ์ความรักโดยภาพรวม อุปลักษณะความรักในบทเพลงจีนและไทยแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและความแตกต่างเชิงมโนทัศน์ ซึ่งสัมพันธ์กับวิถีคิด โลกทัศน์ และบริบททางวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอย่างชัดเจน

5. อภิปรายผล

ผลการศึกษาอุปลักษณะความรักในภาษาจีนและภาษาไทยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการใช้มโนทัศน์อุปลักษณะของทั้งสองภาษาสอดคล้องกับทฤษฎีอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน ซึ่งเสนอว่าอุปลักษณะมิใช่เพียงกลวิธีทางภาษา หากแต่เป็นกลไกพื้นฐานของการรับรู้และการคิดของมนุษย์ในการทำ ความเข้าใจมโนทัศน์นามธรรมผ่านประสบการณ์รูปธรรม (Chen, 2005; Lakoff & Johnson, 2016) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบในหลายคู่ภาษา ได้แก่ จีน-เวียดนาม (Nguyen, 2013) จีน-รัสเซีย (Niu, 2007; Liang, 2020) และจีน-อังกฤษ (Li, 2008; Liu, 2015) ซึ่งต่างพบว่าอุปลักษณะความรักมีความ ร่วมกันในระดับแนวคิดเป็นจำนวนมาก อันมีรากฐานจากลักษณะร่วมของชีวิตความเป็นอยู่และประสบการณ์ ทางอารมณ์ของมนุษย์ ส่งผลให้ผู้ใช้ภาษาต่างชาติพันธุ์และต่างภาษา มีแนวโน้มในการแสดงแนวคิดด้าน อารมณ์ไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน (Nguyen, 2013; Tamai, 2021) ขณะเดียวกัน อุปลักษณะความรักยัง สะท้อนลักษณะเชิงประสบการณ์ของภาษา โดยมนุษย์อาศัยประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ทางอารมณ์ ร่วมกันเป็นฐานในการสร้างและทำความเข้าใจอุปลักษณะ (Wei, 2016) ส่งผลให้อุปลักษณะความรักจำนวนมาก ปรากฏความสอดคล้องกันในเชิงสากล แม้จะแสดงออกแตกต่างกันไปตามบริบททางวัฒนธรรมของแต่ละภาษา

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องอุปลักษณะความรักที่มีรากฐานจากประสบการณ์ทาง ร่างกายและการรับรู้ของมนุษย์ โดยงานของ Duan (2018) ชี้ให้เห็นว่าอุปลักษณะ “ความรักเป็นพืช” โดยเฉพาะ “ความรักเป็นดอกไม้” เป็นอุปลักษณะที่พบได้อย่างแพร่หลายในหลายภาษา เนื่องจากความสัมพันธ์ ระหว่างการผลิบานกับความรักเชื่อมโยงกับประสบการณ์ทางกายและอารมณ์ของมนุษย์โดยตรง ขณะเดียวกัน งานของ ภาณุเดช จริยฐิตินันท์ (2568) แสดงให้เห็นว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทยทำหน้าที่เป็นทั้งตัว แทนของความรักและเป็นพื้นที่หรือภาชนะที่บรรจุ รับ และปฏิเสธความรู้สึกผ่านโครงสร้างแนวคิดเชิงพื้นที่ ซึ่ง สะท้อนกรอบอุปลักษณะเชิงภาษาอย่างชัดเจน นอกจากนี้ งานของ ภัทรา พิเชษฐศิลป์ (2564) ที่ศึกษา อุปลักษณะความคิดและความรักเป็นอาหาร ยังยืนยันบทบาทของประสบการณ์ทางร่างกายในการสร้าง ความหมายเชิงนามธรรมของความรัก เมื่อพิจารณาในบริบทของอุปลักษณะความรักในเพลงจีนและเพลงไทย งานของ Chen & Uanhom, (2023) และ Wei (2016) พบว่าอุปลักษณะจำนวนมากปรากฏร่วมกันในทั้งสอง ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยครั้งนี้ยังค้นพบหมวดอุปลักษณะที่ เพิ่มขึ้นจากงานวิจัยเดิม ได้แก่ อุปลักษณะภาษาและอุปลักษณะการพนัน ขณะที่ไม่พบอุปลักษณะหมวดสัตว์ใน

ข้อมูลเพลงไทยที่ศึกษา ซึ่งผลวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นทั้งความเป็นสากลของความรักในฐานะความรู้สึกพื้นฐานของมนุษย์ทุกสังคม (สุภคัช สุธนภิญโญ, 2565) และความแตกต่างเชิงวัฒนธรรมซึ่งเกิดจากภาษา สังคม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน (Nguyen, 2013; Wei, 2016) สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีบทบาทสำคัญต่อรูปแบบการใช้ภาษาและกรอบการรับรู้ของผู้ใช้ภาษา (ทิพย์สุตา นัยทรัพย์, 2535)

การศึกษาครั้งนี้จำกัดขอบเขตของข้อมูลไว้เฉพาะตัวอย่างเนื้อเพลงที่ได้รับความนิยมสูงสุดประจำปี 2567 จากการจัดอันดับของ Apple Music ในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่และประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งอาจส่งผลต่อความครอบคลุมของผลการวิเคราะห์ ทั้งนี้ หากการวิจัยในอนาคตขยายช่วงเวลาของปีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กว้างยิ่งขึ้น ย่อมจะเอื้อให้สามารถวิเคราะห์อุปสรรคความรักได้อย่างครอบคลุมและลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนและภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยครูผู้สอนสามารถใช้กรอบอุปสรรคความรักเป็นเครื่องมืออธิบายความหมายเชิงนามธรรมของคำศัพท์และสำนวนด้านอารมณ์และความสัมพันธ์ ผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์และเปรียบเทียบอุปสรรคจากเพลงจีนและเพลงไทย เพื่อส่งเสริมความเข้าใจภาษาในเชิงลึก ลดความคลาดเคลื่อนทางวัฒนธรรม และเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมในลักษณะบูรณาการ

6.1.2 ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในงานแปลระหว่างภาษาไทยและภาษาจีนได้ โดยช่วยให้ผู้แปลเข้าใจความหมายเชิงมนทัศน์ของอุปสรรคความรัก ไม่จำกัดอยู่เพียงการถอดความตามตัวอักษร และสามารถเลือกกลวิธีการแปลให้สอดคล้องทั้งด้านความหมาย อารมณ์ และบริบททางวัฒนธรรมของผู้อ่านได้อย่างเหมาะสม อันจะช่วยเพิ่มความถูกต้องและประสิทธิภาพของการถ่ายทอดความหมายในงานแปล

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรขยายช่วงเวลาของปีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขยายขอบเขตของกลุ่มข้อมูลไปสู่สื่อประเภทอื่นนอกเหนือจากเพลง เช่น บทภาพยนตร์ บทละคร และวรรณกรรมร่วมสมัย เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบว่าการใช้อุปสรรคความรักในบริบทการสื่อสารที่ต่างกันส่งผลต่อรูปแบบ อุปสรรคและการสร้างความหมายเชิงอารมณ์อย่างไร ซึ่งจะเอื้อให้สามารถวิเคราะห์อุปสรรคความรักได้อย่างครอบคลุม ลุ่มลึก และสะท้อนพลวัตของการใช้ภาษาในบริบทสังคมร่วมสมัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6.2.2 ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับอุปสรรคความรัก โดยขยายขอบเขตการเปรียบเทียบไปยังภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะร่วมและความแตกต่างทางมนทัศน์ของความรักได้

อย่างรอบด้าน อันจะช่วยสะท้อนอิทธิพลของบริบททางภาษาและวัฒนธรรมที่มีต่อการสร้างความหมายของความรักในแต่ละสังคมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6.2.3 ควรมีการศึกษาต่อยอดอุปลักษณะความรักในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ทั้งในเชิงลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นในแต่ละพื้นที่ หรือในเชิงการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยถิ่นกับภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อให้สามารถอธิบายพัฒนาการ รูปแบบร่วม และลักษณะเฉพาะทางโมทัศน์ของความรักในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างรอบด้าน ตัวอย่างเช่น ภาษาไทยถิ่นเหนือ (ภาษาล้านนา) ดังปรากฏในบทเพลง “น้อยใจยา” พระนิพนธ์ในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี (สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565) ซึ่งมีตัวอย่างนี้

1) เก้ามันต่าย ปายมันเล็ง ลำเก็งเน็ง ปายก้อนตวยแนว ดอกพิกุล คือว่าดอกแก้ว ก็เป็นของเป็น แล้วเนอ

2) อันใจคำญิง น่องหนิมเตี้ยม้น บ่เป็นของเป็นคนใด ยังเป็นกระจก แวนแก้วเงาใส ป่ไหวคอนหึ่งยง จ้ายเนอ

ในตัวอย่าง (1) ปรากฏคำว่า “ดอกพิกุล” และ “ดอกแก้ว” ซึ่งใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบถึงนางแวนแก้ว สตรีผู้เป็นที่รักของน้อยใจยา โดยคำว่า “ดอกแก้ว” มิได้ใช้ในความหมายของพืชตามตัวอักษร หากเป็นคำขยายของ “ดอกพิกุล” ซึ่งประกอบด้วยคำว่า “ดอก” หมายถึง ดอกไม้ และ “แก้ว” ซึ่งใช้เรียกสิ่งที่มีค่า สิ่งที่มีค่า และสิ่งที่น่ารัก (สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2550) เมื่อรวมความหมายจึงสื่อถึง “ดอกไม้อันมีค่า” อันเป็นตัวแทนเชิงอุปลักษณะของหญิงอันเป็นที่รัก ขณะเดียวกัน ในตัวอย่าง (2) ปรากฏคำว่า “กระจก” และ “แวนแก้ว” ซึ่งใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบถึงนางแวนแก้วผู้มีจิตใจบริสุทธิ์และซื่อสัตย์ในความรัก โดยคำว่า “แวนแก้ว” เป็นคำขยายของ “กระจก” โดยประกอบด้วยคำว่า “แวน” หมายถึง กระจก และ “แก้ว” ใช้เรียกสิ่งที่มีค่า สิ่งที่มีค่า และสิ่งที่น่ารัก (สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2550) อีกทั้งยังพ้องความหมายกับชื่อของนางแวนแก้วด้วย เมื่อรวมเป็นวลี “แวนแก้วเงาใส” จึงสื่อถึงกระจกอันทรงคุณค่าและใสบริสุทธิ์ อันเป็นตัวแทนเชิงอุปลักษณะของจิตใจที่มั่นคงในความรักของนางแวนแก้วที่มีต่อน้อยใจยา ดังนั้น การศึกษาภาษาไทยถิ่นในลักษณะนี้จึงควรได้รับการต่อยอดในงานวิจัยอุปลักษณะความรักในอนาคต เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการใช้ภาษาอัตลักษณ์ ค่านิยม และกรอบมโนทัศน์ความรักที่สะท้อนผ่านบริบทท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบและรอบด้านยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2548). อุปลักษณะตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน. *วารสารศิลปศาสตร์*

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 5(1), 1-16.

ชีว ชิววัน. (2563). *พจนานุกรมไทย-จีน ฉบับสมบูรณ์ทันสมัย*. บุคไทม์.

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์. (2535). *ภาษากับวัฒนธรรม*. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

- เถียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2546). *พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่ (ฉบับพิมพ์ย่อ)*. รวมสาส์น.
- ปาไลตา ผลประดับเพชร. (2560). อุปลักษณ์แสดงอารมณ์ในภาษาไทย. *วารสารวิจิตรวรรณสาร*, 1(1), 63–86.
- ภัทรา พิเชษฐศิลป์. (2564). ความคิด ความรัก และอาหาร: การศึกษาอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ในภาษาจีน. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 14(1), 1–22.
- ภาณุเดช จริยธิตินันท์. (2568). การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(3), 73–88.
- สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2550). *พจนานุกรมภาษาล้านนา*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สินีนานู วัฒนสุข. (2549). *อุปลักษณ์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)*.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป.). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. <https://dictionary.orst.go.th/>
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). *เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิไทย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2565, 28 กรกฎาคม). พระนิพนธ์ในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี: น้อยใจยา. <https://www.cuartculture.chula.ac.th/news/11680/>
- สุภัคฉัช สุธนภิญโญ. (2565). มโนอุปลักษณ์ความรักในเพลงลูกทุ่งอีสาน. *วารสารวรรณวิทัศน์*, 22(2), 69–102.
- Ao, X. G. (2024). Religion. In A. M. Cheng (Ed.), *Understanding China* (Rev. ed., pp. 108–125). Shanghai Foreign Language Education Press.
- Apple Music. (2024a). *Top songs of 2024: Mainland China* [Playlist]. <https://music.apple.com/cn/playlist/2024-%E5%B9%B4%E5%BA%A6%E6%9C%80%E7%83%AD%E6%AD%8C%E6%9B%B2-%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E5%A4%A7%E9%99%86/pl.96eb3d9582634e47a02dc0a903b6d937>
- Apple Music. (2024b). *Top songs of 2024: Thailand* [Playlist]. <https://music.apple.com/th/playlist/top-songs-of-2024-thailand/pl.ef8252c043d84b4d8caed959db89f4cb>
- Chen, C. M., & Uanhme, P. (2023). Comparison analysis of love metaphors in Chinese and Thai pop songs. *Comparative Study of Cultural Innovation*, 7(24), 102–107.
- Chen, Z. (2005). *Cognitive linguistics research*. Shandong Education Press.
- Cihai Editorial Committee. (2002). *Cihai* (1999 ed., reduced-size printing; Z. N. Xia, Ed.). Shanghai Lexicographical Publishing House.

- Duan, J. Y. (2018). Cognitive reflection and cultural interpretation of the conceptual metaphor “love is a plant”: Focusing on the floral language of love. *Sinogram Culture*, (12), 49–51.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2016). *Metaphors we live by* (W. Z. He, Trans.). Zhejiang University Press. (Original work published 1980)
- Li, X. (2008). *A comparative study of love metaphors in English and Chinese* (Unpublished master’s thesis). Central China Normal University.
- Liang, H. Q. (2020). A cognitive study of love metaphors in Chinese and Russian. *Sinogram Culture*, (22), 114–115.
- Liu, J. X. (2015). An analysis of love metaphors in English and Chinese pop songs. *Youth Literator*, (18), 116–117.
- Lu, W. P. (2013). *Usage of punctuation marks*. Southeast University Press.
- Mei, M. (2017). *A complete collection of Chinese idioms* (3rd ed.). The Commercial Press International.
- Nguyen, T. T. (2013). *Comparison of metaphor in love in Chinese and Vietnamese* (Unpublished doctoral dissertation). Central China Normal University.
- Niu, L. H. (2007). An analysis of the characteristics of love metaphors in Russian. *Foreign Languages Research*, (5), 23–26.
- Tamai, C. (2021). *Comparison of love metaphors in Chinese and Thai languages* (Unpublished doctoral dissertation). Wuhan University.
- Wei, Y. Y. (2016). A comparative analysis of love metaphors in Chinese and Thai lyrics. *Education Modernization*, 3(19), 237–240.
- Xia, J., & Zhu, L. (2023). *An overview of China*. Central China Normal University Press.
- Yue, X. D. (2009). *The psychology of love*. China Machine Press.